

I 543953/1 №1

Я. ВІЛЬШЕНКО.

ДИКА РОЖЕЧКА

і

ГЛИВА ГУСКА, СІРІ ГУСИ...

1929.8.0.4176

I. 543.953/1 *Місія*

ДІТОЧА БІБЛІОТЕЧКА

Ч. 1.

Я. ВІЛЬШЕНКО

ДИКА РОЖЕЧКА

ГЛИВА ГУСКА, СІРІ ГУСИ...

Видавництво „Сині Дзвіночки“

РОГАТИН — ЛЬВІВ 1929.

Накладом і друком Х. Школьника.

ДИКА РОЖЕЧКА.

За сімома десь горами,
За сімома десь ріками,
(Це давно було гей—гей!)
Жили цар собі й цариця,
Жили як царям годиться,
Та не було в їх дітей!

І вродливі і багаті,
Ба й могутні у палаті
Жили пишнозолотій,
Та журба їх враз томила,
„Коб дитина була мила,
Булоб щастя, Боже мій!“

Так частенько цар зітхає,
А цариця проливає
Гіркі сльози по кутках:
„Ах, мій Боже, ах, мій Боже,
Коб дитятко було гоже,
Я не чахлаби в сльозах!“

Довго так вони томилась,
Горювали і молились

У палатах золотих;
І ні звідки їм розради,
Ні розради, ні поради
У журбах їх цих важких
Раз аж, під літню нічку
Йде цариця гонь над річку,
иде сама скупаться там,
А тут жабка скіць з водиці
Тай говорить до цариці:
„Я розраду тобі дам!“

„Бажання твоє сповниться,
Нім ще рік оцей скінчиться
В тебе вродиться дочка!“
І як жабка сповістила,
Добра Доля все сповнила,
Донечка на світ прийшла.

Як на radoцях хрестили,
Силу гостей напросили,
Ще й дванацять ворожок;
Лиш одну не запрашали,
Бо дванацять тільки мали
Щирозлотих тарілок.

Ворожки дівча дарили,
В дарі славу підносили
І багатство і красу;
Аж тринадцята приспіла
І таке нараз вповіла,
Що вкрив сум усю сімю.

„Ця царівна вам загине,
Як п'ятнадцять веси пролине

В веретені смерть найде!
Та дванацята ворожка:
Ослабила чари тропка:
Це столітний сон буде!

Цар наказ всім видав строгий:
„Чи багатий, чи убогий
Веретена всі спали!“
І росте, росте царівна
Зіронці красою рівна
Й рожеквітці на землі.

Вже п'ятнадцять літ минає,
Раз царівна вибігає
Гень на башню по східцях,
Глип: комірка там маленька
І бабуся в ній старенька
З веретеном у руках.

А царівна була сміла,
Край бабусі зараз сіла
І пита цікаво враз:
„Що за гарнєє крутило,
Що так скаче жваво й мило
У руках, бабуся, в вас?“

І до рук його узяла,
Укололася й—упала
В ліжко наче нежива.
и разом иньше іще диво:
Все у сон запало живо,
Мов мертва палата вся!

Все завмерло! Круг палати
Дика рожа виростати

Щораз вище почала.
Як в гору так все гонила,
Ввесь терем геть заслонила
І терему мов нема!

А тимчасом в світ широкий
Про царівни сон глибокий
Чудно дивна вістка йде:
„Хто царівну поділує,
Тим життя їй подарує
І чоловіком їй буде!“

В світі все є очайдухи,
В небезпеку мов ці мухи
На принаду, вони йдуть.
Тож хоробрії лицарі,
Що бажали жити в парі,
Всі туди помчали в путь.

Але годі! Дикі рожі
Стали муром на сторожі,
Не пускають, ширять жах:
Дикі рожі всіх хватали,
Очайдухи умірали
Серед квіття, в колючках.

Над могутньою рікою
І багатством і красою
Сяє город злотих брам,
Там в теремах князь сумує,
Вічно тужить і банує,
А чого не знає сам...

У зоряну ясну нічку
Він у снах іде на прічку

За сім гір, за річок сім,
Чудотин із рожеквіту
Бачить в снах на краю світу
І красу царівну в нім.

Вона руку простигає,
Порятунку мов благає...
По цім сні, як встане він,
То весь день у неспокою
Ходить, нудить все собою,
Наче скону чує дзвін.

Ходить, нудить князь у тузі,
Вже не тішать його й друзі...
Аж у злотих міста брам
Відкілясь боян явився,
Він князеві полюбився
І князь слухав його сам.

А боян співав на диво
Так чарівно, жалісливо
Про царівну зза сім гір
Про царівни сон столітній
І про пліт цей рожецвітний
Що оплів її весь двір.

Хто царівну поцілує,
Цим життя їй подарує
Й чоловіком їй буде.
Князь чар-співом упивався,
Як боян скінчив, зірвався
І сказав: „Веди мене!“

І поїхав князь з бояном.
(Втік од слуг своїх над раном,

Що ніхто не знав куди.)
Двома кіньми оба гнали,
Мало де і спочивали,
Князь наглив: „Веди, веди!“

Мали всякії пригоди
Перешкоди, гори, води,
Та таки вкінці дійшли
Перед князем дика рожа
Густоквіта, пишна, гожа
Знялась лісом до гори.

Та князь ліса не злякався
В рожетин з мечем подався,
Бо й на смерть був йти готов
Чудо! Розступились рожі,
Що стояли на сторожі —
Князь у терем увійшов.

Сотня літ саме уплила,
Що ворожка призначила
На столітній була сон.
Все довкола сонне було,
Як сто літ тому заснуло,
Рух завмер і сміх і стон.

Князь нінащо не зважає,
Всі світлиці пробігає,
Мов на бистрих крилах мчить
Гень на башню у світлицю
Щоб царівну красавицю
Поцілуєм оживить.

Влетів станув мов в знесилю,
Віддих стримав князь на хвилию

На краси нежданий вид,
Потім тихо нахилився,
Губ царівни дотулився,
На царівни жде прокид.

І прокинулась царівна,
Рожеквітці в красі рівна,
Оченьатка розкрива,
Що мов небо це синіють,
Білі личка рожевіють,
Встала мов сама весна.

Як збудилась красавиця,
Побудились цар, цариця
Й все що в теремі жило,
Все наново враз ожило
І життя нове поплило,

Як літ тому сто плило.

Не минуло й дві неділі,
Були гості на весіллі,
Була радість, танці, спів,
Й я з бояном разом був там,
Що в бояна я почув там,
Все вам вірно оповів.

Глива гуска, сірі гуси...

В невеличкому містечку
Був собі ставочок, §
Край ставочка, як звичайно
Гуркотів млиночок.
Чи молов він що не знати,
Та гуркотів^в сильно,
На все місто було чути,
І текли обильно
Та шуміли по колесах
Каламутні води,
Лютували, пінилися
Немовби нагоди
Тільки ждали, щоб приснути
На кого піною,
Але шкоди не робили,
Бо вода ведею —
Впала в млинські колеса
Пінила, шуміла,
А в ставку під жабуринням

Кисла тай німіла.
Хіба вечером там жаби
Розпічнуть музику,
Що аж мовкнуть соловейки
Від їхнього крику,
Що лящили недалеко
В зеленому гаю
В чудву нічку українську
У місяці маю.
Або часом сірі гуси
Разом загеґочуть,
Чи сполошаться нечайно,
Чи чогось захочуть,
Та звичайно сірі гуси
Плавають ставочком
Тихесенько, спокійненько
Сіреньким віночком.
Ловлять ряску, полощуться
У хвилях тепленьких,
А матері дозирають
Гусенят жовтеньких
Було мило по ставочку
Гусям тим гуляти,
Полоскатись, жирувати
Та журби не знати.
За ставочком у садочку
Пасіка стояла,
Вколо ньої пильна бжілка
Понад цвітом грала
І збирала мід солодкий,
В вулики зносила

І було вже цього меду
У вуликах сила.
Пильно бжолі увихались
Од ранку до ночі,
Бо про матку й рої дбали
Щирі тай охочі.
Хоч і повно вороженьків
Мають пильні бжолі,
Та де карність, лад, слухняність
Там ворог ніколи
Не поборе, не зруйнує
Хоч би був могучий,
Деж безладдя, неслухняність
Загин немнучий.
Тую правду бжолі знали
Й добре береглися,
Щоби ці важкі пороки
У них не найшлися.
Щоб непрохані гості
В вулик не попали,
Коло очка з усіх боків
Сторожі стояли.
І як тільки небезпека
Яка загрозила,
На їх знак уже стояла
Оборонна сила.
І пасіка багатіла
Медочком пахучим
На позиток усім бжолом
Живучим й грядучим.
Аж в одду бурливу весну

Як буря гуділа,
Глива гуска аж зза моря
Туди прилетіла,
Прилетіла тай злетіла
Між сірее стадо:
„Послухайте, слово скажу,
Гусяча громадо!
Я бачите вам не пара
Бо я жирна й глива,
Я літала і за моря
Тай бачила дива.
А ви що, ви собі сірі,
Живете в ставочку
І не знаєте, що бжолі
В квітчастім садочку
З пишних квіток мід збирають
І в вулики зносять,
В вас збирати мід із квіття
Дозволу не просять.
Я бачите не тутешня,
А більш од вас знаю
І про вашу силу й славу
Як про свою дбаю —
Чиж то можна допустити,
Щоб ці дивні бжолі,
Мід збирали, в нас не брали
Дозволу ніколи“.
Сірі гуси збились в гурму
„Ге, ге, ге“ гегочуть
„Справді видно, пані Глива
Добра для нас хочуть“.

Пані Глива вже щаслива
В думи багатіє:
„Аж тепер я в гору піду,
Ніхто так не вміє,
Як я другим закрутити
Голову докладно,
Вже за мною чередою
Всі підуть громадно.“
Глива в думи багатіє
А сірі гегочуть
І вradiли: в садок підуть
Все квіття столочуть.
Аж ще одна сіра гуска
Слово забірає,
Пані Гливій за пораду
Подяку складає:
„Ми дякуєм, пані глива,
За мудрую раду,
Ваша мудрість певно вславить
Гусячу громаду.
Ми цим бжолам не дозволим
Медом багатіти,
Піду разом траву пасти
Й толочити квітн.
Хоч то квіття, скажу правду,
Не до могу густу,
Я люблю з всего найбільше
Зелену капусту.
Але як що нищить треба,
Я завжди готова,
Просто бжід йду хочби пішки

Й до самого Львова
Усі гуси враз за ньою
Ще заге'отали
Тай шнурочком у садочок
Квітчастий помчали.
Й нуж толочити всі квіти
Тай траву спасати,
Пильні бжолі від роботи
Із квіття зганяти.
Бжолі квіття полишили
В гору полетіли
І на липи на розцвилі
Мід збірати сілі.
Мід збірали та в вуликах
Як перше складали,
А ці гуси, що не спасли,
Нищили топтали.
Хитрувата глива гуска,
Що могла спасала,
Що не встигла, це під крила
Швиденько ховала.
І в душі собі думала
„Про чорну годину
Мушу дбати, щоби мати
На старість перину“
А тимчасом із млиночка
Мельник це ізочив
Хопив бука тай із буком
У сад перескочив.
Тай нуж сірі гуси гнати
Буком із садочка

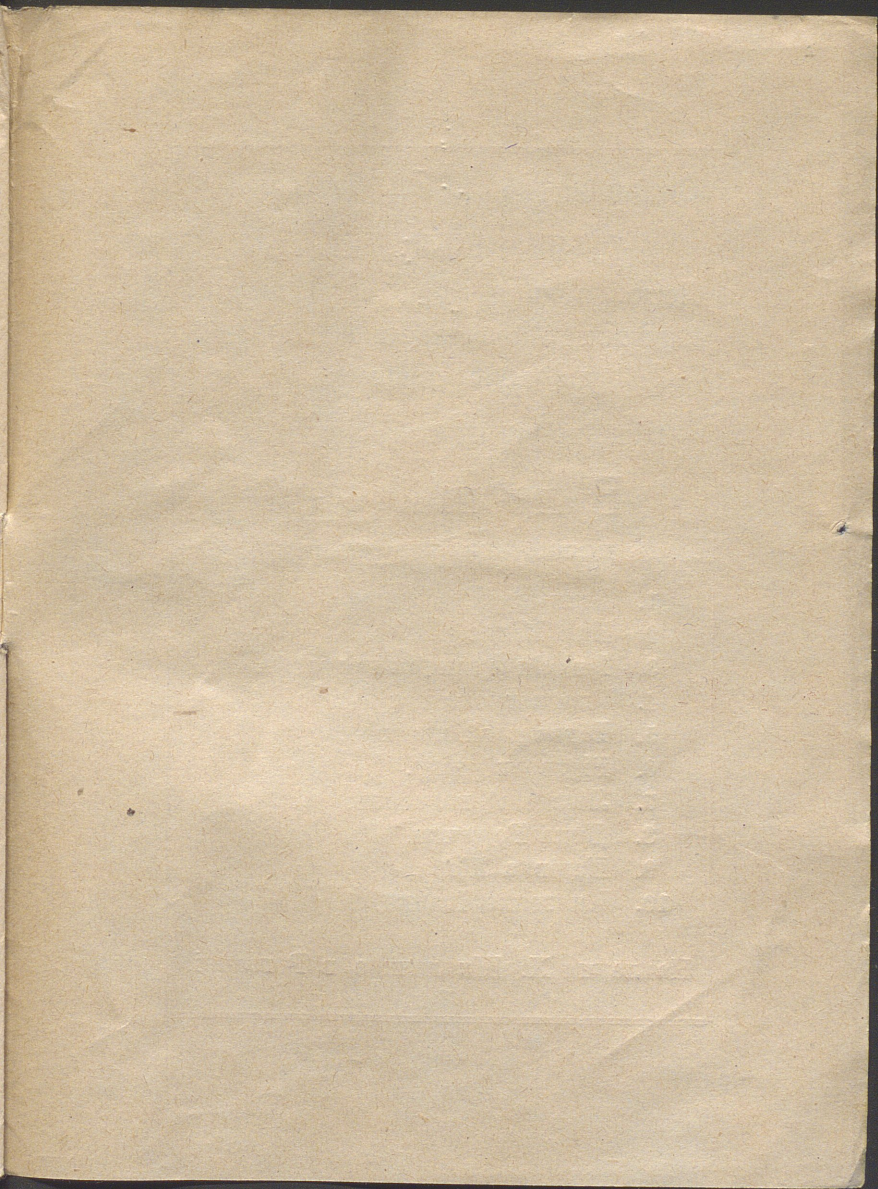
Сірі крила розпустили
Й назад до ставочка
Пометили, аж в ставочку
Сполохали жаби,
Жаба крик такий зчинили
Як з чотири баби.
Глива гуска важка була,
Вікати не сила,
Бук по спині прогулявся,
Ще й підломив крила.
Правда, і ця сра гуска
По спині набрала,
Що напусту, лиш любила,
Бжія не признавала,
Сірі гуси на ставочку
Вже безпечні стали,
В гурток збилися і разом
Усе розважали:
„Ви бачили, як ці бжоли
В гору підлетіли
І на липовому цвіті
Мід збирати сіли.
Ми ніщо їм не зробили,
Хіба собі шкоду,
Бо вже певно нас не пустить
Мельник до городу.
А в городі трава пишна,
Спала нам полуда
Шкода, шкода, а все винна
Ця глива прибуду.“
— А де вона? якась гуска

Мимохіть спитала —
Певно, каші наваривши,
В світ помандрувала.
— Певно, певно —, каже друга-
Втекла перед нами
Певно їй тепер і сором
І боїться плями.
Але глива іще зараз
У світ не летіла,
У болоті свої крила
Й синяки гоїла.
Аж пізніше полетіла
Через ліси — гори,
Куди мчалася, хто знає
Може знов за море?
Гуси розуму набрали
Не вірили гливим,
Бо пізнали, гливий сірим
Не буде зичливим.
Знов плавали по ставочку
Та ряску ловили,
Гуртували, гартували
І розум і сили.
А ці бжолі в чистім поли
З квіття мід збирали,
Людам приклад труду, згоди
І ладу давали.

КІНЕЦЬ.

22. VII, 28

Видавництво „Сині Дзвіночки“

ДІТОЧА БІБЛІОТЕЧКА.

Легкі, а пожиточні оповідання й казочки. Мова зразкова, стиль приступний.

Ціни по можности найнижші

В першій серії

появилися такі твори:

1. Княгиня Незабудька.
2. Цар Мідас.
3. Історія лупинки з бульби.
4. Глива гуска й сірі гуси.
5. Відважний кравець.
6. Різдво в снігу.
7. Літаючий корабель.
8. Дика Рожечка.
9. Царівна Жаба.
10. Князєнко Іванко.

Накладня Х. Школьника в Рогатині.